

gohaalden text met „oordeeler“ is weergegeven door de Statenvertaling — heeft daardoor onderscheiden tusschen datgene wat onder de Schriftuurlijke normen van waarheid en heiligheid valt en het meerdere, dat een kunstwerk geeft, tusschen strekking en artistieke bewerking; men kan ook zeggen: tusschen inhoud en vorm.

Omtrent de scherpheid en juistheid dezer laatste termen is hiermede nog niets gezegd. Zeer wel mogelijk, dat een betere terminologie is te vinden. Als zooveel maar vast staat, dat de samensmelting van vorm en inhoud in den geest eener oudere of nieuwere Romantiek neerkomt op een breuk en boedelscheiding tusschen het schoone aan de eene, het ware en het heilige aan de andere zijde.

Onder geen omstandigheid mogen we om de stem der schoonheid duidelijk te kunnen hooren de waarheid verzoeken even te zwijgen. Niet, omdat bij noodzakelijkheid van keuze opoffering der schoonheid nuttiger en verstandiger is. Deze voorstelling, in schijn misschien bezonnen en paedagogisch wijs, beteekent in werkelijkheid capituleren voor het aesthetisme.

Hoe weinig het raadselachtige wezen der schoonheid zich aan ons denken prijsgeeft, één ding weten we, door het geloof, met stelligheid: in 's Heeren oog vindt welgevallen en is schoon alleen datgene wat uit Hem gevloeit is en wat luistert naar Zijn wet. Daarom staan we zoo sterk tegenover een overspeligen schoonheids-cultus.

Als ons aesthetisch besef maar zuiver reageerde, was er geen moeilijkheid. Maar nu onze geneheden en aesthetische aandoeningen onbetrouwbaar zijn, beginnen we in onze literatuurkritiek met ons de vraag te stellen: wat is, blijkens zijn Openbaring, het voor ons kenbaar oordeel van den Heere God?

Zoo bedoeld kan men spreken van een „inhoud“, die naast den „vorm“ om afzonderlijke beoordeeling vraagt naar de normen van heiligheid en waarheid.

In een slotartikel zien we eenige bezwaren tegen deze termen onder het oog.

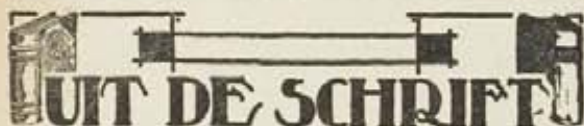
K.

R. J. D.

Rectificatie.

In de noten van het slot-artikel over de sociale ethiek van Brunner sloop een kleine vergissing. Daar werd van Kuypers vermeld: De Christus en de sociale nood, terwijl bedoeld was: Het sociale vraagstuk en de christelijke religie. Voor zoover de lezers deze verschrijving nog niet merkten, willen zij van deze correctie wel nota nemen. De vindplaatsen blijven dezelfde.

E. D. K.

UIT DE SCHRIFT

De wettigheid van ambtelijken dienst in de Kerk van Christus door den duivel erkend.

Maar de booze geest, antwoordende, zeide: Jezus ken ik, en Paulus weet ik; maar gijlieden, wie zijt gij?

Handelingen 19: 15.

Het gaat hier vreemd toe. Zeven zonen van een zekeren Sceva willen bij een bezetene een duivel uitbannen. Zij noemen daarbij zelfs den naam van Christus. Maar de booze geest betwist hun dat recht. En daarmee erkent hij het ambt door Christus ingesteld in Zijn Kerk.

Wat was n.l. het geval? De apostel was op zijn zendingsreizen ook te Efeze gekomen, destijds een stad vol tooverij en waarzeggerij. Aangezien hij stond in dienst van Hem, die geopenbaard is om de werken des duivels te verbreken, was de verkondiging van het evangelie bevestigd met teekenen, die op vervaarlijke wijze de heerschappij van Christus uitriepen: vele duivelen werden uitgebannen. Natuurlijk was dat niet verborgen gebleven. Ook de zeven zonen van Sceva, die er hun werk van maakten duivelen uit te bannen, hadden het gehoord en er goede nota van genomen. Zelf geloofden zij niet in den naam van Christus, maar als er met dien naam wat te bereiken valt, zullen zij de gelegenheid niet voorbij laten gaan. Zoo trachten zij dus bezetenen op dezelfde wijze te genezen als de apostel Paulus, n.l. in den naam van Jezus Christus.

Ge zoudt zeggen: dat is geheel in orde! Een dergelijk optreden schijnt waarborg te geven voor blijvend succes. Want met den naam van Christus waren de duivelen reeds herhaaldelijk op de vlucht gedreven.

En toch — deze duivel toont zich allerminst bevreemd. Hij vraagt naar hun bevoegdheid, hun gezag en ambt. En als zij zich dan niet kunnen legitimeeren, onderwerpt hij zich niet. Integendeel, hij treedt zelfs heel hardhandig op. Zonder kleerscheuren komen de zeven zonen van Sceva er niet af.

Dat zegt ons iets voor dezen tijd. Want er is bij velen een noemen van den naam van Christus zonder recht en zonder roeping. Men is socialist, maar dan christen-socialist, ja, men is zelfs

christen-communist of christen-anarchist. De wonderlijkste verbindingsen zijn mogelijk. Men maakt van Christus een moderne dominé of een propagandist voor „Kerk en Vrede“. De N. S. B.-er noemt zich christelijk maar dient den anti-Christ. En de C. D. U.-er predikt uit naam van Christus en het is de prediking van het pseudo-christendom. Hoeveel zijn er niet, die met den naam van Christus op de lippen toch geen gemeenschap met Hem hebben!

Het gevaarlijke hierbij is, dat die van Christus zijn, zich door hun optreden soms laten imponeren. Er zijn geloovigen, die zoo gemakkelijk aanvaarden wat maar op een stichtelijke wijze gebracht wordt. Zij vragen niet naar iemands geloofsbrief. Zij onderzoeken niet of het getuigenis der menschen in alles overeenkomt met het getuigenis Gods in Zijn Woord. Zij verstaan ook allerminst wat een geweldige kracht er uitgaat van een eenvoudige bediening des Woords, door ambtsdragers van Christuswege daartoe geroepen.

De booze geesten zijn blijkbaar beter op hun hoede dan deze simpele zielen. Want hoe vromelijk de zeven zonen van Sceva ook spreken en hoe devootelijk zij ook gebaren, deze booze geest verroert zich niet. En als hij zich nog roert, is het enkel tot schrik en straf van die den naam van Christus ijdel gebruiken.

Daarin ligt voor ons allereerst de waarschuwing, dat wij niet alles hebben te aanvaarden wat in den naam van Christus gebracht wordt. Geloof niet eenen iegelijke geest, maar beproeft de geesten of ze uit God zijn. Want vele valsche profeten zijn uitgegaan in de wereld. (1 Joh. 4: 1.)

Voorts echter wordt in dit Woord Gods ons ontsloten het geheim om zelfs de booze geesten te onderwerpen. Wij hebben wel niet de roeping om duivelen uit te bannen, maar wij staan toch als christenen in ambtelijken dienst in den strijd tegen den booze en alle booze machten. Dat begint al heel jong en wij worden in heel ons leven niet van dezen dienstplicht ontslagen. En indien iemand ook strijdt, die wordt niet gekroond, zoo hij niet wettelijk gestreden heeft. (2 Tim. 2: 5.) En hier leert ons de Heilige Geest van dien wettelijken dienst. Wanneer wij tegen de booze geesten willen staande blijven, baat ons niet het vrome woord en het schermen met een stichtelijke term. Wat wilt ge tegen den booze uirichten, als ge de kracht van Christus niet kent door het geloof in Zijn naam? Deze booze geest belijdt, dat hij slechts Christus kent. En hij kent Hem als den Eenige, voor Wien hij heeft te buigen. Tracht dus nooit in eigen kracht den booze te weerstaan! Eén is overwinnaar ook in den strijd tegen de duivelen. En wie in het geloof Zijn naam uitroept, die zal in den geestelijken strijd niet onder liggen.

Met Christus zal hij over alle duivelen triumfeeren.

Goes.

v. d. V.

KERKELIJK LEVEN

De vergelijking in de gemeene-gratie-leer. (II.)

Hetgeen we in ons vorig artikel op het oog hadden, is het feit, dat herhaalde malen in de gegeven theorieën inzake de gemeene gratie de wereld, die er nu is, vergeleken wordt met wat er zou zijn geweest, indien God dadelijk na de eerste zonde de volle straf zou hebben doen intraden. Of ook: de wereld, die we nu „hebben“, waarin we op dit oogenblik verkeerden en werken, wordt dan (nog al stout) „vergeleken“ met de verblijfsplaats, die we vanwege den zondeval verdiend hadden, en met den daarmee overeenkomenden toestand van eeuwige verlorenheid. En dan is de uitkomst der vergelijking, dat de wereld-van-vandaag nog al „meevalt“; dat ze veel heerlijks heeft, hetwelk in het oord van den eeuwigen dood volmaakt ondenkbaar is.

Niemand zal durven zeggen, dat hiermee de argumentatie vóór de leer der gemeene gratie uitgeput is; en daarom zal ook wel niemand zich diets maken, dat eventuele ontzenuwing van deze redeneering meteen het fundament der populaire gemeene-gratie-theoremen heeft weggenomen. Zoo eenvoudig zijn de dingen niet.

Toch is deze manier van redeneeren zeer bekend; en ze beheerscht voor een groot gedeelte de in omloop zijnde concepten van gemeene-gratie-theorieën.

*

Nu is het al dadelijk een zwakke plek in heel dezen redeneergang, dat men hier zoo sterk met onderstellingen en met conditioneele zinnen werkt. Indien de dingen zoo en zoo gelopen waren, dan zou daarvan dit en dat het gevolg geweest zijn..... (modus irrealis).

Nu zou ik niet graag al zulk redeneeren en concluderen over onderstelde gevolgen van onderstelde oorzaken in den ban willen doen. In veel gevallen heeft men voor zulke conditioneele zinnen genoegzamen grond.

Maar wie zich er aan waagt, moet ook zeker zijn, dat hij geen fouten maakt. Hij mag geen wezenlijke

elementen, die zijn vraagstuk beheerschen, buiten beschouwing laten. Doet hij dat toch, dan verwijderd hij in elken volgenden volzin zich al verder van de werkelijkheid, en bouwt voort op zandgrond.

Dit is dan ook in dit verband meermalen het geval gebleken. Vooral, indien men het gemeene-gratie-„dogma“ aldus construeerde.

Twee fouten springen al dadelijk in het oog:

- a. men gaat willekeurig te werk in zijn vergelijking;
- b. men begrenst het probleem, brengt het onder een al te nauw gezichtspunt.

*

ad a. Wat het eerste betreft: al zulk vergelijken van deze onze wereld, met de „wereld“ (?), die er geweest zou zijn, indien God dadelijk gestraft had, is zeer willekeurig.

Want, neem eens even aan, dat er zoo iets als een „wereld“ geweest zou zijn, indien God dadelijk het uiterste der straf, den „tweeden dood“ had laten optreden, geeft mij dit dan het recht, mijn-wereld-van-nu te vergelijken met die onderstelde wereld-van-als-dan, om daarna te concluderen, dat de wereld-van-nu nog al „meevalt“, en om dan verder dit „meevallen“ te verklaren uit een wilsbeschikking Gods, die ik „gratie“ of „genade“ noemen kan? Als ik n.l. strikt gesproken wil hebben?

O neen.

Want, indien ik de wereld-van-hier-en-nu mag meten aan een onderstelde „wereld“-van-ginds-en-straks, waarom zou ik dan niet even lief, zoo niet veel liever, de wereld, waarin ik leef, vergelijken met b.v. de nieuwe aarde, waarin gerechtigheid woont? Waarom zou ik wel met een „hel“, die er heden zou geweest zijn, en niet met den „hemel“, die er straks zeker zal zijn, vergelijken?

Doe ik dit laatste, dan komen de zaken al dadelijk heel anders te staan. Kreeg ik eerst den indruk, dat deze onze wereld nog al „meevalt“, ik krijg dan ineens het gevoel, dat ze heel erg „tegenvalt“. Op die hypothetische hel (die er zou geweest zijn) heeft de wereld van vandaag veel „voor“. Maar bij het komende, niet hypothetische vrede-rijk staat ze heel erg ten achter. Eerst kwam over mij een gevoel van „opluchting“: de vloek bleek getemperd, de mensch der zonde weerhouden, het beest bedwongen, de zondeloop vertraagd. Maar daarna overkwam me een gevoel van „verschrikking“: ook de zegen is getemperd, ook de Zoon des menschen is weerhouden, ook de Geest is in Zijn vaart beteugeld, ook de genadeloof, de kracht der wedergeboorte, de opstanding van den nieuwen mensch ondergaat een wet van retardatie. Want dat er zoo iets als wedergeboorte, nieuw leven, een nieuwe mensch is, dat weet ik uit diezelfde Schrift, die mij leerde gelooven aan hemel en aan hel.

Mijn vergelijking van de werkelijke wereld met den hypothetischen toestand van straf, indien... en wat dan verder volgt, laat me dus in den steek, als 'er op aankomt, de wereld van nu afdoende te qualificeeren. Geplaatst tegenover een hypothetischen toestand, die er nooit gekomen is, en beschouwd voor het onderstelde geval, dat God zou gewild hebben, wat Hij niet gewild heeft, „valt“ ze „mee“. Maar vergeleken met den toestand, die eenmaal zeker komen zal, en beschouwd in het licht van de rechtvaardigende offerand van Christus, die God wel waarlijk heeft gewild, „valt“ ze „tegen“. Wat is het nu? Zoet of bitter? Gemeene gratie of een gemeen oordeel? Retardatie van den vloek, dan wel van den zegen?

De zekerheid ontvalt me; ik leer hier met aanhalings-teekens werken. Ze zijn vermoelend, maar wijs, en voorzichtig, en eerlijk, zolang men niet wijzer wezen wil, dan men is. Ik zet nu het woord gratie tusschen aanhalings-teekens, en het woord oordeel eveneens. „Gemeene gratie“. „Gemeen oordeel“. En a van b niet te scheiden.

*

Hoe komt dat, dat ik hier tot het bescheidenheids-gebaar van die aanhalings-teekens op dit punt der redeneering komen moest?

Het komt hiervan, dat ik niet meer wist, of ik het recht had, van „gratie“, en van „oordeel“ te spreken, als ik de woorden strikt nam.

Want toen ik eenmaal zoo ver was, dat ik me zelf ging wantrouwen, omdat mijn eerste indruk: „het valt mee“ werd te niet gedaan door den tweeden: „het valt tegen“, toen begreep ik, dat ik een al te grooten sprong waag, wanneer ik van een zeer onzekeren indruk van mijzelf durf concluderen tot een vaste gezindheid in God. „Genade“ is zulk een vaste gezindheid.

Als iets mij „meevalt“, is dat een indruk van mij. Wie echter zegt me, dat ik de dingen op juiste wijze aanvoel? En dat ik geen factoren verwaarloos, die ik toch in rekening moet brengen, wil ik mijn toestand scherp zien, en juist omschrijven? Mijn indruk zegt wel, wat ik voel of denk op 'eerste gezicht. Maar hij zegt niets omtrent de vraag, wat mijn hemelsche Rechter wil of denkt, rekt of toerekt. Een aangeklaagde, die er op rekt, Maandagmorgen voor het executiepeloton te komen, maar die tot Zaterdag toe havermout en vleesch te eten krijgt, mag denken: 't valt mee; — maar 't zou wel eens kunnen zijn, dat de rechter hem niet tot den vluggen kogel, doch tot een langzamen dood veroordeeld had. Is dan die havermout „gratie“? Wel neen, ze „spaarde“ hem „op“ voor het nog veel verschrikkelijker. De schenker en de bakker krijgen allebei hun potje te eten; maar den een spaart dat potje voor den dag der verhooring, den ander voor dien des doods. Want niet aan hun in-

drukken, hun toest

En hier tweede p ad b. E poging to Want d is de eige wij de w beoordeel is in zijn Dr A. K zou een a tie, H, 19 wering (op Dr het pro eeuw n zóó kan n tot die E geschied: —; om de stellende ken, te k voortbesta laten volt tusschen i ntreden. daar“, do battanten eindelijk afgekondl eersten A gelijk het in de twe voltrekke met zever. Dr Kuypen nen zegde het daarr de zondaa het gericht als ze gew niet verd Die terme ning van Hem gena gave in H En hij „G maar aan de kerk, wereldges plaats de te maken reparatiom zijn volbr dering der ook moete

Het „sp is daarom ken we ze hebben, d vóór of tée een verko hebben vó eerster ins een basis spijze der opdat Hij van Jezus voltrekt t tweeden „ Hiermee Want „ als we a denken? trische pr wij nu et wordt toel als wij de uitstraling in zijn ha Hierhov „we he kinderrel en nietb mels van kinderspij: het valt Ja, ja, veel of we Maar al over een waar God: duidelijke lijk? Dan zou „in der scheen het van eigen scheen toe daarna zonde de en de Pre ter plaats van-heden van Gods in de h haver we